ОТГОВОРИ

ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ
Регистрационен индекс | Дата
ВСС-13650/ 29-10-2026

на въпроси, зададени от съдия Андрей Георгиев

Отговор на въпрос №1:

По този въпрос с оглед липсата на съответни специални знания, не мога да отговоря технически компетентно, но всички станахме свидетели на проблемите по въвеждането и употребата на софтуерните решения на Trellix (антивирусният агент Trellix Endpoint Security) в съдебната система в края на 2025г., когато бяха изразени сериозни опасения касателно сигурността и личните данни, тъй като софтуерът може да предостави неоторизиран външен достъп до дела, съдебна информация и лични данни, а освен това бе изказано притеснение, че изпълнителят „Информационно обслужване" АД разполага с 24/7 административен достъп до платформата и системните логове на Trellix. Това се подсили с оглед докладвания през май 2026 г. пробив в сигурността на Trellix, засягащ среди за разработка и изходен код, което повиши риска за организациите, разчитащи на техните платформи за защита.

Няма да пропусна и извършената на 27.01.2025г. хакерска атака върху компютърните системи на ВАС, а оттам и на част от административните съдилища. Очевидно е, че все по-навлизащото е-правосъдие крие подобни рискове, респ. налице е необходимостта от изграждане на адекватно защитени информационни системи в съдебната власт. В тази връзка очевидна е ролята на ВСС за концентриране на тези усилия, респ. изграждане на адекватна структура в администрацията си, която да има експертизата, за да оценява заплахите, респ. предлага и конкретни решения, които да бъдат имплементирани. Т.е. проверката и подобряването изискват определени знания, за което следва да има надежден екип от ИТ-специалисти във ВСС, който следва с експертизата си да върши надеждно тази работа.

Отговор на въпрос №2

Проблемите пред въвеждане на е-правосъдието към настоящия момент са като че ли все повече, отколкото ползите и това се онагледява от обективния факт, че сега, при частично работещо такова, разходите в органите на съдебна власт за хартия са нараснали от два до три пъти. Считам, че своеобразното аутсорсване на изграждането на е-правосъдието – да се работи основно по проекти, чиито задания са определят отвън, а не се съобразяват с преките нужди на нашата съдебна система, вкл. и да се работи „на парче", доведоха до състояние, при което имаме ЕИСС в общите съдилища, с отделен модул за централизирано разпределение на заповедните производство и ЕДИС в административните съдилища, които системи нямат адекватна връзки помежду си, респ. органите на съдебна власт са оставени сами да се оправят с този проблем. Показателно е също така, че след 01.07.2026г., когато всички

административни преписки от административните органи са представят на съда електронно, се видя, че и в изпълнителната власт всяка администрация е изграждала собствена електронна среда, поради което комуникира и по различен начин със съда(това съществено затруднява работата на административните съдилища, вкл. при обиколката си констатирах, че често тези съдии ползват два монитора, за да работят адекватно с административните преписки). Смятам, че след като в програмните бюджети последните две години, които изготвя съдебната власт, е заложена и бюджетната програма „Електронно правосъдие", то следва да се отдели адекватен финансов ресурс, който да се използва от самия ВСС, чрез възложени от него задания в рамките на мандата си, а и след него, да направлява цялостното изграждане(като единно работеща) системата на е-правосъдието.

Отговор на въпрос №3

Отговорът е даден от мен по въпроси, зададени от Сдружение „Съюз на българските адвокати", публикувано на сайта на ВСС.

Отговор на въпрос №4

Подборът на съдебните заседатели е изключително важен, поради което и отговорността на съответните общинските съвети, иницииращи процеса, е също голяма. Очевидно съществуващият досега формален подход при извършване на този подбор не спомага да бъдат избирани почтени, мотивирани, обществено ангажирани, независими и знаещи хора. В тази връзка и още в тази предварителна фаза е важно изслушващите общински съветници в процедурата по чл.68а ал.1 ЗСВ да добият адекватна представа за качествата на кандидатите, за тяхната мотивация и за разбирането им за ролята и мястото на съдебните заседатели в българския наказателен процес, тъй като често значителна част от кандидатите нямат дори елементарна представа за функциите на съдебните заседатели, за основните им права и задължения и за важната роля, която имат в наказателния процес. В тази връзка следва на първо място самите органи на местно самоуправление да създадат адекватна предварителна разяснителна кампания на ролята и мястото на съдебния заседател, респ. да онагледят това със съответни разяснителни материали, които да са общодостъпни на сайта на съответната община, респ. да са налични онлайн презентации, вкл. да се осигури достъп до създаденото от Националния институт на правосъдието и свободно за изтегляне от всеки учебно помагало „Наръчник на съдебния заседател", чрез които на достъпен език и форма кандидатите могат да научат за важната роля и мястото на съдебните заседатели в българското наказателно правораздаване.

Очевидно е, че предвиденото в 73, ал. 6 от ЗСВ начално обучение на съдебните заседатели не може да преодолее нуждата от създаването на базисни знания за основните понятия и принципи на наказателното право и процес, за етичните норми и изисквания за работата на съдебния заседател, за устройството на съдебната власт, за статута на съдебния заседател и за

работата му като член на съдебния състав, въз основа на които знания кандидатите да формират представа за собствената си роля и място при осъществяване на наказателното правораздаване, а въз основа на тези знания – и съответна мотивация да осъществяват отговорно правомощията си през целия 4-годишен мандат, още повече ча това обучение е последващо на самото изслушване.

Очевидно е, че стимули за мотивирани съдебни заседатели могат да се търсят и в достигане на справедливо възнаграждение, като то покрива дневното възнаграждение на работещите такива, вкл. закрила в случай, че работодателите пречат на служителите да изпълняват гражданския си дълг. Може да се мисли и за подобрения в работната среда в органите на съдебна власт, свързани с своевременното уведомяване за съдебните заседания и съобразяване на графиците с личния ангажимент на заседателите, вкл. намаляване на празното изчакване в коридорите на съда чрез по-добра организация на съдебните състави и спазване на часовете, вкл. подходящо място за изчакване в този случай.

Отговор на въпрос №5

Темата с повишаване квалификацията на действащите съдии има значение не само в личен план, но то има съществен импакт върху качеството на и бързината на правосъдието.

Очевидно е, че концентрацията на квалификационната дейност основно чрез НИП, не дава възможност за друг поглед върху актуалните проблеми. В тази връзка считам, че следва да се стимулират от една страна непрекъснати актуализации в първоначалното обучение и текущите такива в програмите на НИП, а от друга да се стимулира организирането и провеждането на обучения по линия на различните международни организации, европейски мрежи и академични институции, напр. Европейска мрежа за съдебно обучение, Академия за европейско право, различните платформи, респ. редица университетски и научни институти в чужбина и страната, които често предлагат и обмен(кратки и дългосрочни стажове, включително в Съда на ЕС, Европейската прокуратура и ЕСПЧ), респ. организиране международни семинари, уебинари и форуми за новите технологии (например касателно изкуствения интелект и правосъдието). Също така може да се насърчават съдиите да участват в събития, организирани от партньорски съдилища в други държави членки по линия на двустранни или мрежови партньорства (напр. Асоциацията на европейските административни съдии).

Считам, че по отношение на НИП трябва по-добре да се балансира програмата за текущо обучение, вкл. и за да се ангажират с участие(вкл. и като обучители-лектори) съдии с повече стаж и опит, тъй като практиката показва, че през годините сериозно намаля в провежданите от НИП обучения участието именно на тази група колеги.

Отговор на въпрос №6

Разбира се активността на съдиите в общите събрания на съответните органи е важно условие за утвърждаване принципа на самоуправлението, доколкото той е приложим в нашата система, но мисля, че мотивирането следва да се свърже с резултатите от това участие. В тази връзка провеждания от сега действащия ВСС модел, при който често становищата на Общите събрания по редица въпроси(вкл. при избора на административни ръководители) не бяха зачитани, доведе и до липсата на желания у редица колеги за участие в тези форуми. С оглед на това може би новият ВСС ще предложи нов стил в тази връзка, което би убедило съдиите, че не е просто „загубено време" участието им в общите събрания на съда.

Отговор на въпрос №7

Очевидно е, че нагласата „отвън" за неефективно работещата администрация на ВСС е факт, с който аз, вкл. и като един мандат административен ръководител на голям съд, съм се сблъсквал. Тогава разбираш, че често просто сам трябва да се оправяш, без адекватна помощ, когато такава е необходима. Ясно е, че редицата неблагополучия и липса на ефективност в работата на ВСС не се дължат само на членовете му, но и на средата, на капацитета на една добре работеща административна структура. Не съм запознат в детайли с моментната организация на тази администрация, но очевидно са налице достатъчно щатни бройки, за да се изгради колектив от професионално грамотни и наистина ангажирани с проблемите на бюджетирането, атестирането, изграждането на е-правосъдието и другите такива служители.

Според мен от ден първи новият ВСС ще следва да направи адекватен структурен анализ и оценка на заварените кадри и на база на изготвена от този съвет програма, оформи собствената си визия за дейността и необходимия капацитет от специалисти, които са му нужни, при очевидно новите хоризонти и предизвикателства пред дейността си.

Отговор на въпрос №8

На този въпрос е отговорено от мен по въпроси на съдия Маладжиков, публикувани на сайта на ВСС.

Отговор на въпрос №9

На този въпрос е даден отговор от мен по въпроси на Сдружение на администрацията в органите на съдебна власт, публикувани на сайта на ВСС.

Отговори на въпрос №10

Атестирането е област, в която последните 10 години(по действащия модел, приет от законодателя с изменението на ЗСВ през 2016г.), се натрупаха много дефицити, които следва да намерят адекватно решение с промяна на законовата рамка, а от там и тази на вторично ниво на правно регулиране, вкл. действащата Наредба на ВСС за атестиране на съдии и адм. ръководители. В тази връзка очевидно е необходимо бърз процес на обсъждане, вътре в цялото

съсловие, на възможните прагматични решения за излизане от затормозяващото и протичащо дълго производство по атестиране, вкл. умерено редуциране на броя на общите и специфични критерии, приложими при атестирането, респ. може би и тежестта, която всеки има при формиране на общата оценка, респ. дали същата следва да има и точково изражение.

Отговор на въпрос №11

В тази област считам, че само чисто превантивните мерки- деклариране на имущество и интереси, задължение за отвеждане от дела при наличен частен интерес, различни ограничения и несъвместимости, вкл. и наличие на етични правила по отношение на съдиите, не са достатъчни, за да не е налице усещането, че липсва ефективност при прилагането им.

Очевидно е, че новият ВСС ще следва да бъде значително по-активен в разплитане на случаи, като известните със съществуващи неформални мрежи на влияние и зависимости, като получи и изясни участието на магистрати в тях, вкл. чрез получаване данни от разследванията по тях от прокуратурата, МВР, ДАНС и т.н., вкл. и по отношение финансови/имуществени потоци към магистрати или техни роднини. По този начин ясно ще се заяви, че законовата рамка не съществува само „проформа", а средствата, посочени в закона (чл.175и и сл. ЗСВ), които не са малко, могат да бъдат ефективно използвани.

Отговор на въпрос №12

Въпросите с натовареността са една от най-невралгичните точки за спорове в съсловието през годините, респ. нейният баланс винаги е в „окото на бурята". При обиколката си в цялата страна това е един от основно поставяните въпроси. Очевидно е, че навлизащото е-правосъдие е съществен елемент в решаване на този проблем. Пример за районните съдилища е работата през последната година на централизираното разпределение на заповедни производства чрез модула в ЕИСС, което обаче също създава проблеми при работата си. Това, че нещо се прави, личи и от изнесените този месец официални данни за натовареността на съдилищата, при което можем да установим съществени промени при най-натоварените районни съдилища в страна, в сравнение с периодите преди това (само ще посоча, че СРС е даден на 112-то място по действителна натовареност по брой постъпили дела от общо 113-те районни съдилища в страната). В тази връзка разпростирането на е-правосъдието и върху други производства би способствало за оптимизиране на натовареността на отделните съдилища, като този процес може да бъде мониториран „на живо", респ. последван от бързи действия в съответната посока, а не както сега, нещата да се случвай бавно, с години.

С уважение.....

/Явор Колев/